

Rijksrecherche

INHOUDSOPGAVE

Onderzoek: GOUDRIAAN

Proces-verbaal nummer: 20090084

Bijlage:	Omschrijving:	Pag:
	Voorblad	1
	Inhoudsopgave	2
1	Proces-verbaal van bevindingen	3 – 29
	Beschikking rechtbank Amsterdam	30 – 33
2	Artikel www.volkskrant.nl	34
3	Kopie artikel Volkskrant 12-10-2009	35
4	Artikel www.financienetwerk.nl (Financieel Dagblad)	36
5	Artikel ombudsman@volkskrant.nl	38 – 39
6	Proces-verbaal van verhoor getuige [REDACTED]	40 – 50
7	Proces-verbaal van verhoor getuige [REDACTED]	51 – 61
8	Proces-verbaal van verhoor getuige [REDACTED]	62 – 68
9	Proces-verbaal van verhoor getuige [REDACTED]	69 – 78
10	Proces-verbaal van verhoor getuige [REDACTED]	79 – 88
11	Proces-verbaal van verhoor getuige [REDACTED]	89 – 95
12	Proces-verbaal van verhoor getuige [REDACTED]	96 – 101
13	Proces-verbaal van verhoor getuige [REDACTED]	102 – 117
14	Proces-verbaal van verhoor getuige [REDACTED]	118 – 122
15	Proces-verbaal van verhoor getuige [REDACTED]	123 – 129
16	Brief [REDACTED]	130 – 131
17	Proces-verbaal van verhoor getuige [REDACTED]	132 – 137
18	Proces-verbaal van verhoor getuige [REDACTED]	138 – 140
19	Proces-verbaal van verhoor getuige [REDACTED]	141 – 143
20	Internetonderzoek twitterberichten	144 – 192
21	Proces-verbaal van verhoor getuige [REDACTED]	193 – 201
22	Artikel over twitteraar @OSSIEWOSSIE	202 – 203
23	Proces-verbaal van verhoor getuige [REDACTED]	204 – 207
24	Proces-verbaal van verhoor getuige [REDACTED]	208 – 212
25	Emailverkeer met [REDACTED] Financieele Dagblad	213 – 214
26	Proces-verbaal van verhoor getuige [REDACTED]	215 – 218
27	Proces-verbaal van bevindingen verhoor getuige [REDACTED]	219 – 221
28	Proces-verbaal van verhoor getuige [REDACTED]	222 – 224
29	Artikel www.elsevier.nl d.d. 11-11-2009	225 – 226
30	Proces-verbaal van verhoor getuige [REDACTED]	227 – 230
31	TIJDLIJN	231 – 262

Rijksrecherche

PROCES-VERBAAL

Onderzoek: GOUDRIAAN
 Documentcode: 0911130000
 PV-nummer: 20090084

Betreft: Proces-verbaal van bevindingen betreffende een oriënterend feitenonderzoek.

Parketnummer:
 RC-nummer:

Verbalisant:

[REDACTED]
 werkzaam bij de Rijksrecherche, Regio West II

PROCES-VERBAAL

Ik, verbalisant, verklaar het volgende:

Naamgeving onderzoek:

De naamgeving aan het onderzoek is volstrekt willekeurig en heeft niet de intentie relaties, in welke vorm dan ook, naar het betreffende onderzoek te leggen. Eventueel te leggen relaties berusten dan ook op louter toeval.

De naamgeving is door de afdeling Planning Operationele Zaken van de Rijksrecherche op basis van tevoren vastgestelde volgorde, toegewezen.

Samenvatting van verklaringen:

Om de leesbaarheid van het relaas van bevindingen te bevorderen is er voor gekozen om afgelegde verklaringen kort en zakelijk weer te geven.

Ter voorkoming van een suggestieve beeldvorming zal telkens worden verwezen naar de bijgevoegde verklaring, die voor de juiste beeldvorming geheel gelezen dient te worden.

1) Aanleiding onderzoek

1.1 Toepassen noodregeling op DSB

De Nederlandsche Bank (verder DNB) heeft op zondag 11 oktober 2009 te 19.00 uur, bij verzoekschrift, de rechtbank Amsterdam verzocht de noodregeling op de DSB Bank (verder DSB) toe te passen.

Een noodregeling houdt in, dat de rechtbank op verzoek van DNB een of meer bewindvoeders benoemt die onmiddellijk het bewind (tijdelijk) overnemen bij een financiële instelling. De regeling treedt in de plaats van surseance van betaling, en is toegespitst op een bank of andere financiële instelling die in problemen verkeert. Het gaat om een vergaande en zeer ingrijpende maatregel.

Het verzoek tot het toepassen van de noodregeling is op zondag 11 oktober 2009 te 21.00 uur behandeld tijdens een niet openbare terechtzitting bij de rechtbank Amsterdam.

Tijdens de terechtzitting hebben de raadslieden van DNB het verzoekschrift toegelicht. De advocaat van DSB heeft verweer gevoerd.

De rechtbank heeft bij beslissing van maandag 12 oktober 2009 te 01.00 uur het verzoek tot het toepassen van de noodregeling afgewezen.

Uit de beschikking van de rechtbank blijkt dat DNB in de vroege morgen van maandag 12 oktober 2009 het verzoek tot het toepassen van de noodregeling op DSB heeft herhaald.

DNB heeft daarbij aanvullende schriftelijke informatie gegeven over het verloop van de opnamen vanaf DSB-rekeningen. Bij het verzoekschrift werd een overzicht gevoegd getiteld: "Uitloop spaargeld".

In de beschikking van de rechtbank is over deze "uitloop spaargeld" het volgende weergegeven:

Datum	Bedrag in mn Euro	Cumulatief
01-10-2009	88,1	88,1
02-10-2009	100,9	189
03-10-2009	128	317
04-10-2009	54,1	371,1
05-10-2009	57,9	429
06-10-2009	77,6	506,6
07-10-2009	52,6	559,2
08-10-2009	36,4	595,6
09-10-2009	15,5	611,1
10-10-2009	7,8	618,9
11-10-2009	3,8	622,7

Uit de beschikking van de rechtbank blijkt dat DNB mondeling heeft toegelicht dat het bedrag van 11 oktober 2009 de stand van zaken rond 15.00 uur weergaf.

Op maandag 12 oktober 2009 om 09.45 uur heeft DNB een email gezonden aan de rechtbank Amsterdam. In het emailbericht werd een update gegeven van de uitstroom van spaargeld.

Hieruit blijkt het volgende:

- Maandag 12 oktober 2009, omstreeks 08.30 uur, 27,7 miljoen (vanaf 24.00 uur);
- Maandag 12 oktober 2009, omstreeks 09.30 uur, 41,6 miljoen (vanaf 24.00 uur).

Het herhaalde verzoek van DNB voor het toepassen van de noodregeling op de DSB is op maandag 12 oktober 2009 te 10.30 uur behandeld tijdens een niet openbare terechtzitting van de rechtbank Amsterdam.

De rechtbank Amsterdam heeft op maandag 12 oktober 2009 om 11.15 uur uitspraak gedaan, waarbij de noodregeling van toepassing werd verklaard op de naamloze vennootschap DSB N.V.

In de beschikking van de rechtbank staat letterlijk:

Voor de beslissing van de rechtbank is niet van belang hoe de sterke uitstroom van liquiditeiten bij DSB is ontstaan, maar is het enkele feit dat deze in de afgelopen nacht heeft plaatsgevonden, terwijl gezien de publicitaire belangstelling niet te verwachten is dat deze nog tot staan zal komen, reeds grond voor het toepasselijk verklaren van de noodregeling. Hierbij is sprake van een duidelijke trendbreuk, zoals blijkt uit de vergelijking van de onder 2.3 weergegeven cijfers met de onder 2.4 weergegeven cijfers. Uit deze cijfers blijkt dat de geldopnames in de periode voorafgaand aan de eerste behandeling van het verzoek duidelijk aan het afnemen waren, maar deze zijn de afgelopen nacht en morgen zeer sterk gestegen. Hierdoor is een andere situatie ontstaan dan bestond op 12 oktober 1.00 uur. De liquiditeit van DSB ontwikkelt zich thans op gevaarlijke wijze en er is geen vooruitzicht op een verbetering van die ontwikkeling.

Bij deze stand van zaken kan een oordeel over de solvabiliteit van DSB in het midden blijven. Nadat de beslissing is genomen heeft DNB verzocht om op dit punt nadere stukken in het geding te mogen brengen, maar dat verzoek is door de rechtbank afgewezen, omdat de beslissing al genomen was. De rechtbank acht het toepasselijk worden van de noodregeling thans in het belang van alle crediteuren, waaronder de rekeninghouders van DNB.

Uit de beschikking van de rechtbank blijkt dat de DSB van mening is dat er een run op de bank is ontstaan, omdat er naar de pers is gelekt. DNB heeft ten stelligste ontkend dat de oorzaak daarvan bij DNB ligt.

Bijlage 1: De beschikking van de rechtbank (LJN: BJ9939, Rechtbank Amsterdam, 440393 / HA RK 09-785) wordt als bijlage 1 bij dit proces-verbaal gevoegd.

1.2 Persberichten

1.2.1 De Volkskrant via www.volkskrant.nl

Op URL (Uniform Resource Locator) http://www.volkskrant.nl/economie/article1301371.ece/Voortbestaan_DSB_aan_zijden_draad werd op 12 oktober 2009 om 05.00 uur een artikel gepubliceerd met de kop: "Voortbestaan DSB aan zijden draad". Dit artikel werd op 12 oktober 2009 om 09.31 uur bijgewerkt.

In het artikel staat dat de rechter die nacht op verzoek van toezichthouder DNB de noodregeling zou toepassen op de DSB. Volgens het artikel zou direct na de rechterlijke uitspraak een persconferentie zijn gepland door DNB president Nout Wellink en Minister van Financiën Wouter Bos.

In het artikel wordt gesproken over bronnen rond het ministerie van Financiën.

Bijlage 2: Een print van dit artikel afkomstig van voornoemd internetadres wordt als bijlage 2 bij dit proces-verbaal gevoegd.

1.2.2 De Volkskrant (papieren versie)

Op maandag 12 oktober 2009, omstreeks 06.00 uur, ontving ik, verbalisant, de Volkskrant gedateerd maandag 12 oktober 2009, jaargang 88, nummer 25964.

Op de voorpagina van de krant stond een artikel met de kop: "Voortbestaan DSB aan zijden draad"

In het artikel staat o.a. letterlijk:

- De Nederlandsche Bank (DNB) staat klaar om het bewind over te nemen bij de bank van Dirk Scheringa. De bank zou technisch failliet zijn. De Nederlandse staat schiet de bank niet te hulp.
- Dit melden bronnen rond het ministerie van Financiën
- De rechter zou vannacht op verzoek van toezichthouder DNB de zogenoemde noodregeling toepassen op DSB.
- Direct na de rechterlijke uitspraak was een persconferentie gepland door DNB president Nout Wellink en minister van Financiën Wouter Bos. Bij het sluiten van deze editie was de uitkomst nog niet bekend.
- De overheid vindt de bank daarmee te klein voor een reddingsoperatie.

Bijlage 3: Een kopie van het artikel uit de Volkskrant van 12 oktober 2009 wordt als bijlage 3 bij dit proces-verbaal gevoegd.

1.2.3 Financieele Dagblad via www.financenetwerk.nl

Op URL <http://www.financenetwerk.nl/news/article/Spoedverkoop-DSB-mislukt> werd op 12 oktober 2009 om 09.00 uur een artikel gepubliceerd met de kop: "Spoedverkoop DSB mislukt".

In het artikel staat dat ingewijden er gisteravond (11-10-2009) ernstig rekening mee hielden dat een zelfstandig voortbestaan van de DSB onhoudbaar was. Bronnen rond het ministerie van Financiën melden aan het FD dat de Nederlandse staat de bank niet te hulp schiet. Het FD citeert uit de Volkskrant van maandag 12 oktober 2009.

Bijlage 4: Een print van dit artikel afkomstig van voornoemd internetadres wordt als bijlage 4 bij dit proces-verbaal gevoegd.

1.2.4 De ombudsman@volkskrant.nl

Via getuige [REDACTED] ontving ik een artikel uit de Volkskrant van 17 oktober 2009. Het artikel is afkomstig van Thom Meens, ombudsman bij de Volkskrant. De kop van het artikel luidt: "DSB nieuws dat nog nieuws moest worden".

In het artikel reageert de ombudsman op hetgeen kennelijk lezers zeker weten: *"De Volkskrant heeft een kwalijke rol gespeeld in de ondergang van DSB. De publicatie op de voorpagina van maandag heeft de bank de das om gedaan"*.

In het artikel wordt gemeld dat zondagmiddag er al twitterverkeer was dat er iets met de DSB ging gebeuren.

Letterlijk:

"Alle informatie die de redactie zondag had, wees er op dat de rechtbank zondag zou ingrijpen. Er is zelfs nog met de drukkerij afgesproken dat het drukproces iets later kon beginnen om de uitspraak van de rechter nog te kunnen opnemen in de maandagkrant. Toen die op zich liet wachten, is de krant gemaakt zoals hij maandag in de bus lag. Maar ook toen wist de redactie niet beter dan dat de noodmaatregel ergens in de loop van de nacht van kracht zou worden".

en

"Alle bronnen die de redactie had, gaven los van elkaar hetzelfde signaal af: DSB komt onder curatele. De krant heeft dat nieuws zondagavond ook bij een lid van de raad van bestuur van DSB gemeld en hem een reactie gevraagd. Die werd niet gegeven omdat de krant, terecht, weigerde te onthullen wie de bron was".

Zie in dit verband ook de verklaring van de getuige [REDACTED] verklaarde dat [REDACTED] van de Volkskrant op zondag 11 oktober 2009 diverse malen contact had opgenomen met [REDACTED] en gebeld had met [REDACTED]

en

"De maandagkrant had het over bronnen rond het ministerie van Financiën. Dat betreft een grote groep betrokkenen uit financiële instanties die op de hoogte waren van de ontwikkelingen rond DSB".

en

"De afgelopen weken is door Financiën en DNB met vijf grote banken onderhandeld over overname van DSB. Er waren dus relatief veel mensen die wisten dat het met DSB snel bergaf ging. Een redactie met goede contacten krijgt dat dan ook meteen te horen. Dat gebeurde zondag. Het nieuws kwam via twee bronnen bij de redactie. Daar kwam bij dat minister Bos was gezien in het kantoor van De Nederlandsche Bank".

Bijlage 5: Een print van dit artikel wordt als bijlage 5 bij dit proces-verbaal gevoegd.

2) Onderzoeksopdracht

Op maandag 19 oktober 2009, omstreeks 11.00 uur, werd door [redacted] beiden werkzaam bij de Rijksrecherche, opdracht gegeven een oriënterend feitenonderzoek in te stellen naar de eventuele bronnen van het lekken van informatie naar de Volkskrant en het Financieele Dagblad, dan wel andere media, gelet op de publicaties op maandag 12 oktober 2009 in voornoemde media met betrekking tot de mogelijke ondertoezichtstelling van de DSB. De uitkomst van het oriënterend feitenonderzoek dient het Openbaar Ministerie in staat te stellen een afweging te maken al dan niet een strafrechtelijk onderzoek in te stellen.

Het oriënterend feitenonderzoek vond plaats onder leiding van [redacted] Officier van Justitie bij het Functioneel Parket te Den Haag.

3) Start oriënterend feitenonderzoek

Op woensdag 21 oktober 2009 omstreeks 10.00 uur vond overleg plaats met Officier van Justitie [redacted]. Tijdens dit overleg werd de opdracht besproken en op 22 oktober 2009 ging het oriënterend feitenonderzoek van start.

Het oriënterend feitenonderzoek heeft zich gericht op de vermoedelijke overtreding van artikel 272 van het Wetboek van Strafrecht (het schenden van een geheim) in verband met artikel 1:89 van de Wet op het Financieel Toezicht .

De doelstelling van het oriënterend feitenonderzoek was:

1. het vinden van de eventuele bronnen van de publicaties op maandag 12 oktober 2009 in de Volkskrant en het Financieele Dagblad, dan wel andere media, in relatie tot de vordering tot en tenuitvoerlegging van de noodregeling op de DSB.
2. bereik dat het Openbaar Ministerie een afweging kan maken al dan niet een strafrechtelijk onderzoek in te stellen.

Als strategie is er voor gekozen om de onderzoeksactiviteiten in het kader van het oriënterend feitenonderzoek te richten op het verzoek tot en inwerkingtreden van de noodregeling, met als doel vast te stellen hoeveel personen op de hoogte waren van de besprekingen op 10 en 11 oktober 2009 (en de periode daaraan voorafgaand) in De Nederlandsche Bank te Amsterdam.

4) Verloop onderzoek

In dit proces-verbaal van bevindingen is er voor gekozen om de onderzoeksactiviteiten geclusterd te relateren.

In opdracht van de Officier van Justitie werden de verhoren van getuigen opgenomen op een digitale voicerecorder.

4.1 De Nederlandsche Bank

4.1.1 Verhoor getuige [redacted]

Op woensdag 28 oktober 2009, omstreeks 12.25 uur, werd als getuige gehoord:

[redacted] geboren op [redacted] te [redacted]

[redacted] is [redacted] werkzaam bij De Nederlandsche Bank.

Zakelijk weergegeven verklaarde [redacted] dat alle DNB functionarissen die betrokken zijn geweest bij het toezicht op de DSB, de medewerkers van het Ministerie van Financiën en de advocaten die bij de procedure betrokken zijn, gehouden zijn aan hun geheimhoudingsplicht in het kader van de Wet Financieel Toezicht.

Alle vergaderingen die bij DNB hebben plaatsgevonden en waaraan door medewerkers van de grootbanken werd deelgenomen hadden een vertrouwelijk karakter.

Op 1 oktober 2009 werd besloten een groep in te stellen die zich met de DSB problematiek ging bezighouden. Deze groep wordt de Homerusgroep genoemd en bestond uit ongeveer 50 personen. De vergaderingen zelf werden bijgewoond door ongeveer 30 personen en de achterliggende groep bestond uit 20 personen.

_____ verklaarde dat zowel intern als extern tenminste 290 personen op de hoogte waren van het voornemen om de noodregeling toe te passen op de DSB.

Intern bestond de groep uit (minstens) 225 personen en extern uit (minstens) 65 personen.

_____ verklaarde dat een extern betrokken _____ op vrijdag 9 oktober 2009, in de avonduren, zijn tas had achtergelaten in een taxi. In de tas zaten interne documenten van beraadslagingen binnen de directie vertrouwelijk (Homerus groep).

_____ heeft het incident besproken met DNB.

Op maandag 12 oktober 2009 werd de tas door de taxichauffeur terugbezorgd. Uit de tas werd volgens _____ niets vermist.

DNB is tot de conclusie gekomen dat een verband tussen de inhoud van de tas en de latere berichtgeving waarschijnlijk niet te leggen is.

De persvoorlichting over de noodregeling zou worden gedaan door de afdeling communicatie DNB in samenwerking met de persvoorlichter van het Ministerie van Financiën.

De persconferentie zou worden georganiseerd door de afdeling communicatie van het Ministerie van Financiën.

_____ verklaarde geen enkele indicatie te hebben dat er vanaf DNB zijde informatie is gelekt.

Tijdens het verhoor heeft de getuige _____ een lijst overhandigd waarin de door hem genoemde 290 personen zijn gespecificeerd.

Bijlage 6:

Het proces-verbaal van verhoor van de getuige _____ inclusief de door hem overhandigde lijst personen die op de hoogte waren van het toepassen van de noodregeling, wordt als bijlage 6 bij dit proces-verbaal gevoegd.

4.1.2 Verhoor getuige _____

Op dinsdag 3 november 2009, omstreeks 15.30 uur, werd als getuige gehoord:

_____ geboren op _____ te _____

_____ is _____ bij De Nederlandsche Bank.

Zakelijk weergegeven verklaarde _____ dat op de afdeling _____ ongeveer 30 personen werken, waaronder _____

Eind september 2009 hoorde _____ voor het eerst dat DNB betrokken was bij de DSB problematiek. _____ heeft vanaf 1 oktober 2009 deelgenomen aan het dagelijks overleg binnen de Homerusgroep.

Op 1 oktober 2009 werd een statement op de website van DNB gepubliceerd met betrekking tot de solvabiliteit en liquiditeit van de DSB.

Op 1 oktober deed de heer Lakeman namelijk zijn oproep in de media om de spaartegoeden bij de DSB op te nemen.

Op vrijdagavond 9 oktober 2009 kreeg _____ van _____ te horen dat op zaterdag 10 oktober 2009 verder vergaderd zou worden en dat zij twee scenario's moesten uitwerken. Scenario één was het meest gunstige. De Nederlandse grootbanken hadden een liquiditeitsvangnet gecreëerd en er zou een machtswisseling gaan plaatsvinden bij de DSB. Volgens scenario twee zou de noodregeling worden aangevraagd.

Op zaterdag 10 oktober 2009 werd het _____ uitgewerkt waarbij werd samengewerkt met de _____ van het Ministerie van Financiën.

In het weekend van 10 en 11 oktober 2009 werd afgesproken dat er geen telefoontjes op het kantoor zouden worden opgenomen. Hiertoe werden zelfs stickers op de telefoontoestellen geplakt. Er is in het weekend vanuit het kantoor DNB geen contact geweest met _____

_____ werd op verzoek van de grootbanken aangewezen als _____

Op donderdag 8 oktober 2009 heeft _____ verteld dat op maandag 12 oktober 2009 mogelijk extra medewerkers moesten worden ingezet bij de _____ van DNB.

Op vrijdag 9 oktober 2009 heeft [redacted] contact opgenomen met [redacted] van [redacted] en hem gevraagd of hij op zondag 11 oktober 2009 te bereiken was om, indien nodig, een callcenter in te richten.

Op zondagmiddag 11 oktober 2009 heeft [redacted] [redacted] naar DNB laten komen en gesproken over de inzet van mensen t.b.v. een callcenter.

Op zondag 11 oktober 2009 omstreeks 17.30 uur heeft [redacted] de opdracht aan [redacted] gegeven om in Groningen, Ede en in Amsterdam (in het gebouw van DNB), callcenters in te richten. Om deze callcenters te bemannen werden via [redacted] 150 uitzendkrachten gerekruteerd. [redacted] werd niet verteld waarom de callcenters moesten worden ingericht.

De naam DSB en de term noodregeling zijn niet genoemd. [redacted] was echter wel eerder, in opdracht van DNB, betrokken bij het rekruteren van [redacted] mensen in relatie tot de IceSave affaire.

[redacted] werd ingeschakeld voor het geval de persconferentie verplaatst moest worden naar een grotere locatie.

[redacted] werd ingeschakeld in verband met de geluidsinstallatie t.b.v. de persconferentie.

Bijlage 7:

Het proces-verbaal van verhoor van de getuige [redacted] wordt als bijlage 7 bij dit proces-verbaal gevoegd.

4.1.3 Verhoor getuige [redacted]

Op 11 november 2009 verscheen op www.elsevier.nl een artikel met de kop: "De Nederlandsche Bank lekte over de noodregeling".

Zie voor een korte weergave van de inhoud van dit artikel het gerelateerde in paragraaf 4.14.1.

Op vrijdag 13 november 2009, omstreeks 10.00 uur, werd als getuige gehoord:

[redacted] geboren op [redacted]

De getuige [redacted] is [redacted] bij DNB [redacted]

Zakelijk weergegeven verklaarde [redacted] op zaterdag 10 en zondag 11 oktober 2009 vrijwel alle vergaderingen te hebben bijgewoond over de situatie rond de DSB.

In de nacht van 10 op 11 oktober 2009 heeft de directie van DNB besloten de rechtbank te verzoeken de noodregeling op de DSB toe te passen.

Op 11 oktober 2009, 's avonds, heeft [redacted], werkzaam bij [redacted] telefonisch geïnformeerd dat DNB de noodregeling had aangevraagd voor de DSB.

[redacted]

[redacted] verklaarde dat het hoeden van de financiële stabiliteit een taak is van DNB. Toezicht is daarvoor een middel en een instrument voor het bewaken van de financiële stabiliteit.

[redacted]

[redacted] DNB heeft [redacted] informatie aan [redacted] verstrekt.

Bij DNB bestaat geen protocol waarin de stappen staan beschreven die genomen moeten worden bij een aanvraag noodregeling [redacted]

[redacted] In voorgaande gevallen heeft DNB op dezelfde wijze gehandeld.

[redacted]

Opmerking verballisant:

Het verhoor van de getuige [REDACTED] werd bijgewoond door [REDACTED] die eerder als getuige werd gehoord. Op de vraag aan [REDACTED] hoeveel personen op de hoogte waren of konden zijn geweest van het aanvragen van de noodregeling, verwees [REDACTED] naar de door [REDACTED] verhandigde lijst, waarvan [REDACTED] vermoedde deel uit te maken.

[REDACTED] verklaarde letterlijk:

[REDACTED] maakt deel uit van de Homerus groep. Wat ik heb gemeld, was dat er acht (8) personen in aanvulling op de lijst waren: zes (6) van [REDACTED] en twee (2) [REDACTED].

Bijlage 8: Het proces-verbaal van verhoor van de getuige [REDACTED] wordt als bijlage 8 bij dit proces-verbaal gevoegd.

4.2 Het Ministerie van Financiën

4.2.1 Verhoor getuige [REDACTED]

Op vrijdag 30 oktober 2009, omstreeks 09.30 uur, werd als getuige gehoord:

[REDACTED] geboren op [REDACTED] te [REDACTED] is [REDACTED] van het Ministerie van Financiën.

Zakelijk weergegeven verklaarde [REDACTED] dat op 1 oktober 2009 het DSB team bij het Ministerie van Financiën werd geformeerd n.a.v. de uittalingen van Pieter Lakeman in de pers. [REDACTED] waarbij hij verantwoording aflegde aan [REDACTED] de Minister van Financiën.

In het kader van de Wet Financieel Toezicht zijn medewerkers DNB gehouden aan geheimhouding. Zodra medewerkers van het Ministerie van Financiën betrokken worden bij werkzaamheden bij DNB vallen zij ook onder deze geheimhouding, aldus [REDACTED]. Op 5 oktober 2009 en 7 oktober 2009 zijn er besprekingen geweest tussen DNB en vertegenwoordigers van de vijf grootbanken in Nederland. Het Ministerie van Financiën heeft hier niet aan deelgenomen.

In de nacht van 7 op 8 oktober 2009 werd in het kantoor van [REDACTED] op verzoek van DSB gesproken met [REDACTED]. Het Ministerie van Financiën was daarbij aanwezig, maar ook [REDACTED] namens de gedupeerden van de DSB.

Op vrijdag 9 oktober 2009 is het Ministerie van Financiën, in de persoon van [REDACTED] betrokken geweest bij besprekingen bij DNB.

Op zaterdag 10 oktober 2009 zijn [REDACTED] en [REDACTED] aanwezig geweest bij het overleg met de grootbanken.

Op zaterdagavond 10 oktober 2009 is vergaderd met [REDACTED] DNB, [REDACTED] van de grootbanken en [REDACTED] van het Ministerie van Financiën.

In de nacht van 10 op 11 oktober 2009, na het mislukken van de gesprekken met de grootbanken, bleek dat er geen ander alternatief over was dan het aanvragen van de noodregeling.

Op zondag 11 oktober 2009 waren 11 personen, werkzaam bij of namens het Ministerie van Financiën op de hoogte van de aanvraag van de noodregeling.

Op het gebied van de [REDACTED] waren op zondag 11 oktober 2009, [REDACTED] en [REDACTED] actief.

Bijlage 9: Het proces-verbaal van verhoor van de getuige [REDACTED] inclusief een lijst met betrokkenen van het Ministerie van Financiën, wordt als bijlage 9 bij dit proces-verbaal gevoegd.

4.2.2 Verhoor getuige [REDACTED]

Op dinsdag 3 november 2009, omstreeks 15.30 uur, werd als getuige gehoord:

[REDACTED], geboren op [REDACTED] te [REDACTED]

[REDACTED] is [REDACTED]

Zakelijk weergegeven verklaarde [REDACTED] deel te hebben uitgemaakt van het zogenaamd DSB team van het Ministerie van Financiën. Diverse collega's van [REDACTED] waren betrokken bij [REDACTED] rond de DSB problematiek.

Op zaterdag 10 oktober 2009, omstreeks 17.30 uur, was zij in het gebouw van DNB en heeft samengewerkt met [REDACTED] van DNB.

Op zondagochtend 11 oktober 2009 bleek dat er sprake was van het toepassen van de noodregeling. Aan vergaderingen die daartoe hebben geleid heeft [REDACTED] niet deelgenomen.

[REDACTED]

In overleg met de Minister werd besloten kort na de uitspraak een persconferentie te houden. Journalisten werden niet in kennis gesteld van deze persconferentie.

RTL stond zondagavond met een camera voor het gebouw van DNB. In een conferencecall op zondag 11 oktober 2009 met de grootbanken, waaraan ook werd deelgenomen door een vertegenwoordiger van de NVB, is gesproken over [REDACTED] na de uitspraak van de rechter. [REDACTED]

Op maandag 12 oktober 2009 omstreeks 05.30 uur werd [REDACTED] gebeld door het ANP n.a.v. hetgeen door de Volkskrant was gepubliceerd.

Bijlage 10: Het proces-verbaal van verhoor van de getuige [REDACTED] wordt als bijlage 10 bij dit proces-verbaal gevoegd.

4.2.3 Verhoor getuige [REDACTED]

Op dinsdag 17 november 2009, omstreeks 14.00 uur, werd als getuige gehoord:

[REDACTED] geboren op [REDACTED] te [REDACTED]

[REDACTED] is [REDACTED]

Zakelijk weergegeven verklaarde [REDACTED] verantwoordelijk te zijn geweest voor het opzetten van het crisisteam, bekend onder de codenaam "Kaas", bij het Ministerie van Financiën.

Het crisisteam werd op 1 oktober 2009 gevormd na de oproep van de heer Lakeman. Haar taak bestond uit het op de hoogte houden en adviseren van de Minister over het beleid.

Op zaterdag 10 en zondag 11 oktober 2009 was [REDACTED] aanwezig in DNB en heeft diverse directievergaderingen bijgewoond.

Op vrijdag 9 en zaterdag 10 oktober 2009 wist [REDACTED] nog niet dat DNB de noodregeling ging aanvragen. Als scenario lag dit wel op tafel maar nog niet als besluit.

Het besluit om de noodregeling aan te vragen werd genomen in de vroege ochtend van zondag 11 oktober 2009.

De Minister van Financiën heeft, naar [REDACTED] weet, in de ministerraad van 9 oktober 2009 mededelingen gedaan over de DSB. [REDACTED] is daar echter niet bij geweest. Op verzoek van de Minister heeft [REDACTED] contact gehad met het Ministerie van Justitie. Volgens [REDACTED] moet de Minister van Financiën contact hebben gehad met de Minister van Justitie. Ook het Ministerie van Algemene Zaken werd in kennis gesteld.

Op zondag 11 oktober 2009 heeft [REDACTED] contact gehad met de NCTB. [REDACTED] verklaarde door de uitspraak van de rechtbank te zijn verrast. Alle mogelijkheden waren verkend en er was geen ander alternatief dan de noodregeling aan te vragen.

Over het artikel in de Volkskrant van 12 oktober 2009 verklaarde [REDACTED] dat het net iets te gedetailleerd was voor een journalist die alleen maar buiten het kantoor DNB heeft gestaan. [REDACTED] omschrijft het artikel als iets te gedetailleerd maar ook weer niet helemaal correct.

Bijlage 11: Het proces-verbaal van verhoor van de getuige [REDACTED] wordt als bijlage 11 bij dit proces-verbaal gevoegd.

4.3 De DSB

4.3.1 Verhoor getuige [REDACTED]

[REDACTED] is [REDACTED]

Op vrijdag 30 oktober 2009 nam [REDACTED] telefonisch contact op met de Rijksrecherche. In het telefoongesprek gaf [REDACTED] aan op de hoogte te zijn van het onderzoek dat door de Rijksrecherche werd ingesteld. Deze informatie had hij verkregen via [REDACTED] alwaar de Rijksrecherche zich had gemeld i.v.m. het horen van [REDACTED]. [REDACTED] wilde in contact komen met de Rijksrecherche om het vermeende lekken van informatie te melden.

Op woensdag 4 november 2009, omstreeks 14.00 uur, werd als getuige gehoord:

[REDACTED], geboren op [REDACTED] te [REDACTED]

Zakelijk weergegeven verklaarde [REDACTED] op zondag 11 oktober 2009, omstreeks 22.45 uur te zijn gebeld door [REDACTED] bij de DSB.

[REDACTED] was op zondag 11 oktober 2009 omstreeks 21.30 uur gebeld door [REDACTED] van de NCTB. [REDACTED] had geïnformeerd naar [REDACTED] daar hij had vernomen dat de DSB failliet zou zijn of zou gaan.

Op maandag 12 oktober 2009, om 03.02 uur had hij een sms bericht ontvangen van [REDACTED]. Deze collega gaf door dat [REDACTED]. De informatie was afkomstig van een politieman die deze opdracht had ontvangen van zijn meldkamer. [REDACTED] had twee weken geleden een lijst met [REDACTED] gegeven.

Op donderdag 22 oktober 2009 heeft [REDACTED] een bespreking bijgewoond met [REDACTED] over [REDACTED]. Bij deze bespreking waren verder aanwezig; [REDACTED] van de DSB.

Op zaterdag 24 oktober 2009, omstreeks 09.40 uur zag [REDACTED] op de website van het Financieel Dagblad een stuk staan met als kop: [REDACTED]. [REDACTED] verklaarde dat in het stuk zinsdelen staan die hij woordelijk had uitgesproken bij het overleg op 22 oktober 2009 in Wognum.

Bijlage 12: Het proces-verbaal van verhoor van de getuige [REDACTED] wordt als bijlage 12 bij dit proces-verbaal gevoegd.

4.3.2 Verhoor getuige [REDACTED]

Op donderdag 5 november 2009, omstreeks 15.25 uur, werd als getuige gehoord:

[REDACTED] geboren op [REDACTED] te [REDACTED]

Zakelijk weergegeven verklaarde [REDACTED] dat het artikel "Het voortbestaan van DSB aan zijden draad", in de Volkskrant en op Volkskrant.nl, het einde van de DSB heeft veroorzaakt of versneld. Volgens [REDACTED] had dat met meerdere feiten te maken en hij noemde de volgende feiten:

- een echtpaar dat in Groningen zat te dineren waarbij studenten die achter hen zaten werden opgeroepen om 's avonds te gaan werken i.v.m. iets vergelijkbaar als de Icesave affaire;
- [redacted] die studenten zou hebben benaderd en daarvoor was benaderd en geïnformeerd door DNB of het Ministerie van Justitie;
- [redacted] van de Volkskrant die op zondag 11 oktober 2009 veelvuldig gebeld heeft met [redacted] DSB en gesproken heeft met [redacted] DSB;
- het Financieel Dagblad en het Noord-Hollands Dagblad veelvuldig contact hebben gehad met [redacted] DSB;
- de NCTB die op zondag 11 oktober 2009 contact heeft opgenomen met [redacted] DSB over het aanstaande faillissement van DSB;
- [redacted] die op zondag 11 oktober 2009 [redacted] klaar had staan om [redacted] te beveiligen;
- de DNB die op zondagmiddag of avond een persconferentie zou geven in het gebouw van DNB;
- de DNB die de NVB (Nederlandse Vereniging van Banken) op zondag 11 oktober 2009 voor 19.00 uur heeft geïnformeerd dat er een persconferentie zou plaatsvinden;
- [redacted] van [redacted] die op zondag 11 oktober 2009 gebeld zou zijn door twee ambtenaren van het Ministerie van Financiën met de mededeling, dat er iets ging gebeuren;
- [redacted] die op zondag 11 oktober 2009 gebeld zou zijn door de Volkskrant en om een reactie zou zijn gevraagd.

Op zondag 11 oktober 2009 omstreeks 10.00 uur werd [redacted] in kennis gesteld dat DNB de noodregeling zou aanvragen.

Op zondag 11 oktober 2009 omstreeks 19.00 uur werd [redacted] geïnformeerd over [redacted]

Het artikel op Volkskrant.nl, wat op maandag 12 oktober 2009 om 05.00 uur werd gepubliceerd, zou om 00.46 uur die dag zijn gemaakt. Volgens [redacted] zou dit zijn uitgezocht door [redacted] in DSB, die heel goed zou zijn op het gebied van de [redacted]. [redacted] verklaarde dat [redacted] bij de tweede zitting op 12 oktober 2009 aanwezig was. Hij wist niet dat [redacted] informatie op Twitter had gezet. [redacted] baseert zijn vermoeden dat door DNB of het Ministerie van Financiën informatie is gelekt, op informatie uit verschillende bronnen. Hij noemde [redacted] en [redacted] die contact zou hebben gezocht met [redacted]

De volgende personen bij de DSB hebben kennis gehad van de op handen zijnde noodregeling:

- [redacted]
- [redacted]
- [redacted]
- [redacted]
- [redacted]
- [redacted]
- [redacted]
- [redacted]

[redacted] heeft een lijst ter beschikking gesteld waarin [redacted] is weergegeven.

Bijlage 13: Het proces-verbaal van verhoor van de getuige [redacted] wordt als bijlage 13 bij dit proces-verbaal gevoegd.

4.4 [redacted]

4.4.1 Verhoor getuige [redacted]

Op vrijdag 6 november 2009, omstreeks 10.00 uur, werd als getuige gehoord:

[redacted] geboren op [redacted] te [redacted]

is [REDACTED]
 Zakelijk weergegeven verklaarde [REDACTED] op zondag 11 oktober 2009 om 08.45 uur te zijn gebeld dat er maatregelen genomen moesten worden naar aanleiding van ontwikkeling bij de DSB.

[REDACTED] heeft niet deelgenomen aan vergaderingen die op 9 en 10 oktober 2009 hebben plaatsgevonden bij DNB. Aan deze vergaderingen werd deelgenomen door [REDACTED]

Op zondag 11 oktober 2009 om 08.45 uur werd [REDACTED] gebeld door [REDACTED] dat het overleg over het reddingsplan was mislukt en dat DNB en het Ministerie van Financiën naar de rechter zouden gaan.

Om 11.00 uur werd bij [REDACTED] een crisisteam geformeerd.

Op zondag 11 oktober 2009 heeft [REDACTED] het initiatief genomen voor een conference call met [REDACTED] van de grootbanken, DNB, het Ministerie van Financiën en de Nederlandse Vereniging van Banken.

Op zondagmiddag en zondagavond heeft [REDACTED]

Op zondagmiddag is gesproken over tal van veiligheidsaspecten voor lokale banken. [REDACTED] wist dat [REDACTED] had geïnformeerd om maatregelen te nemen voor maandag 12 oktober 2009.

[REDACTED] heeft die zondagmiddag hun mensen [REDACTED] geïnformeerd. [REDACTED] schat dat er tussen de 100 en 150 personen, werkzaam bij de grootbanken, op de hoogte waren van de mogelijkheid dat de DSB failliet zou kunnen gaan.

Bijlage 14: Het proces-verbaal van verhoor van de getuige [REDACTED] zal als bijlage 14 bij dit proces-verbaal worden gevoegd.

4.4.2 Verhoor getuige [REDACTED]

Op vrijdag 6 november 2009, omstreeks 11.00 uur, werd als getuige gehoord:

[REDACTED], geboren op [REDACTED] te [REDACTED]
 [REDACTED] is [REDACTED] bij [REDACTED]

Zakelijk weergegeven verklaarde [REDACTED] dat in het weekend van 3 en 4 oktober 2009, in Istanboel (Turkije), een conferentie van bankiers plaatsvond waar werd gesproken over de situatie rond de DSB.

Op 5 oktober 2009 heeft er overleg plaatsgevonden tussen [REDACTED] de grootbanken en DNB.

Op 6 oktober 2009 heeft er overleg plaatsgevonden in het kantoor van [REDACTED]. Aan dit overleg werd deelgenomen door een delegatie van DNB en hun adviseurs. Er werd gesproken over de situatie rond de DSB. Aan dit overleg namen ongeveer 13 personen deel.

Op zaterdagmiddag 9 oktober 2008 vond in het gebouw van DNB overleg plaats waaraan werd deelgenomen door [REDACTED] van de vijf grootbanken. Tijdens diverse vergaderingen is gesproken over een reddingsplan. Toen bleek dat het niet mogelijk was om een plan te realiseren werd het ongunstige scenario van de noodregeling actueel. Duidelijk werd dat DNB op zondag de noodregeling zou aanvragen.

Binnen [REDACTED] werd een crisisteam geformeerd toen duidelijk werd dat DNB de noodregeling zou gaan aanvragen. Getuige [REDACTED] vermoedt dat ook de andere banken dergelijke teams hebben geformeerd.

Na het lezen van de artikelen in de Volkskrant en het Financieel Dagblad is getuige [REDACTED] van mening dat er veel giswerk bij zit. In het artikel staat bijvoorbeeld dat de banken het bestuur van de DSB zouden overnemen. Volgens [REDACTED] is daar nimmer over gesproken, ook niet over het feit dat [REDACTED] de DSB zou overnemen.

[REDACTED] concludeert dat als er al door iemand zou zijn gelect, deze persoon niet direct bij het proces betrokken is geweest.

Bijlage 15: Het proces-verbaal van verhoor van de getuige [REDACTED] wordt als bijlage 15 bij dit proces-verbaal gevoegd.

4.5 De rechtbank Amsterdam

Op maandag 9 november 2009 is door Officier van Justitie [REDACTED] een vragenlijst gezonden aan [REDACTED] rechtbank Amsterdam.

Op donderdag 12 november 2009 heeft [REDACTED] schriftelijk antwoord gegeven op de door de Officier van Justitie [REDACTED] gestelde vragen. Een zakelijke weergave:

- de rechtbank is exclusief bevoegd om verzoeken tot een noodregeling te behandelen;
- een verzoek voor de zitting is op zondag 11 oktober 2009 om 08.30 uur telefonisch bij de rechtbank ingediend door [REDACTED];
- in de loop van die zondag zijn drie rechters, de griffier en zes personen van de rechtbank globaal op de hoogte gesteld van het verzoek van DNB;
- de meldkamer met twee parketwachten is op de hoogte gebracht, waarbij niet werd vermeld om welke partijen het ging;
- de meervoudige kamer was verantwoordelijk voor de planning van de zitting op zondag 11 oktober;
- de rechtbank heeft de DSB niet geïnformeerd over de aanstaande zitting. Dat is gebeurd door de advocaten van DNB;
- de zitting is op zondag 11 oktober 2009 om 21.00 uur begonnen en omstreeks 23.45 uur beëindigd;
- bij de zitting waren aanwezig:
  - drie rechters
  - een griffier
  - de advocaat van DSB
  - vier bestuursleden DSB
  - [REDACTED]
  - [REDACTED]
  - drie advocaten DNB
  - drie medewerkers DNB
  - twee medewerkers van de rechtbank
  - één parketwacht (gedeeltelijk)
  - het hoofd communicatie van de rechtbank
- de rechtbank heeft jegens alle aanwezigen melding gemaakt van het vertrouwelijke karakter van de zitting;
- na afloop van de zitting zijn partijen en aanwezigen vertrokken;
- de raadslieden van partijen werd op maandag 12 oktober 2009 om 01.00 uur per fax op de hoogte gesteld van de afwijzing van het verzoek tot het toepassen van de noodregeling;
- over persvoorlichting is met geen enkele partij een afspraak gemaakt;
- voor, tijdens en na afloop van de zitting was er geen pers in of rond het gebouw aanwezig;
- niemand van de rechtbank heeft zondag of maandagnacht contact gehad met de pers.

Bijlage 16: De brief van [REDACTED] wordt als bijlage 16 bij dit proces-verbaal gevoegd.

4.6 [REDACTED]

4.6.1 Verhoor getuige [REDACTED]

Op dinsdag 3 november 2009, omstreeks 14.00 uur, werd als getuige gehoord:

[REDACTED], geboren op [REDACTED] te [REDACTED]

[REDACTED] is [REDACTED]

Zakelijk weergegeven verklaarde [REDACTED] op vrijdag 9 oktober 2009, omstreeks 21.00 uur, vanuit [REDACTED] een taxi te hebben genomen naar huis.

[REDACTED] had een tas bij zich met daarin o.a. documenten verband houdende met [REDACTED]

Op zaterdagochtend 10 oktober 2009 is [redacted] naar [redacted] gegaan alwaar bleek dat hij zijn tas was vergeten. Na [redacted] te hebben gebeld bleek dat de tas niet thuis lag. [redacted] begon te vermoeden dat hij de tas was vergeten bij het verlaten van de taxi.

Op maandag 12 oktober 2009, aan het einde van de middag, werd [redacted] gebeld door [redacted] die vertelde dat een taxichauffeur de tas in zijn taxi had gevonden.

Op maandagmiddag 12 oktober 2009 heeft de taxichauffeur de tas op het privé-adres van [redacted] afgeleverd.

De taxichauffeur vertelde [redacted] dat op vrijdag 9 oktober 2009 de tas in de taxi was aangetroffen door een passagier die na [redacted] in de taxi was gestapt. In de tas van [redacted] zaten:

- enige kranten;
- stukken [redacted] m.b.t. de DSB;
- een offerte van een architect t.b.v. de verbouwing van zijn privé woning.

Via de architect was de taxichauffeur met [redacted] in contact gebracht. [redacted] verklaarde dat de inhoud van zijn tas, voor zover hij zich kon herinneren, onaangeroerd was evenals de volgorde van de stukken zoals hij deze in zijn tas had gedaan. [redacted] heeft geen aanleiding te vermoeden dat de inhoud van de tas in de openbaarheid is gekomen.

De wijze waarop de taxichauffeur de tas heeft teruggebracht geeft [redacted] geenszins aanleiding te vermoeden dat de taxichauffeur niet te goeder trouw heeft gehandeld.

Tijdens het verhoor gaf de getuige [redacted] aan dat [redacted]

Na het verhoor werden de betreffende vragen aan de getuige [redacted] overhandigd.

Op 9 november 2009 ontving de Rijksrecherche een brief (gedateerd 5 november 2009) van de getuige [redacted], waarin antwoord werd gegeven op gestelde vragen.

Zakelijk weergegeven luiden deze antwoorden:

- van de mogelijkheid van het aanvragen van de noodregeling was al enige tijd voor het weekend van 10 oktober 2009 sprake;
- tussen de [redacted] personen [redacted] waren op de hoogte van het feit dat er gesproken werd over het verzoeken van het toepassen van de noodregeling op de DSB;
- sinds zondag 11 oktober 2009 was er daadwerkelijk sprake van het verzoek om de noodregeling toe te passen;
- ongeveer [redacted] personen van [redacted] waren daadwerkelijk op hoogte van dit verzoek.

Bijlage 17: Het proces-verbaal van verhoor van de getuige [redacted] de brief en de beantwoording van de vragen, wordt als bijlage 17 bij dit proces-verbaal gevoegd.

4.7 [redacted]

4.7.1 Verhoor getuige [redacted]

Op maandag 9 november 2009, omstreeks 09.25 uur, werd als getuige gehoord:

[redacted], geboren op [redacted] te [redacted]

[redacted] is [redacted]

Zakelijk weergegeven verklaarde [redacted]

Op donderdag 8 oktober 2009 heeft [redacted] van DNB telefonisch contact met [redacted] opgenomen met het verzoek drie [redacted] agenten te leveren i.v.m het beantwoorden van vragen. Door [redacted] werd niet verteld waarvoor dit was [redacted] zou [redacted] op zondag bellen.

Op zondagochtend 11 oktober 2009 werd [redacted] door [redacted] gebeld dat hij behoefte had aan een aantal medewerkers. [redacted] gaf aan dat hij drie medewerkers ter beschikking had maar dat de inzet op zondag wel moeilijk was. [redacted] had aangegeven dat dit wel kon wachten.

Op zondagmiddag werd [redacted] gebeld door [redacted] waarbij hij verzocht werd naar DNB in Amsterdam te komen. In een dependance van DNB, naast het hoofdkantoor, heeft [redacted] een inventarisatie gemaakt van de aanwezige communicatiemiddelen. Op inhoudelijke vragen werden hem ontwijkende antwoorden gegeven [redacted] heeft de naam DSB of de term noodregeling niet gehoord.

[redacted] kreeg de opdracht van DNB om voor de zekerheid 150 werkplekken in te vullen waarbij geen inhoudelijk informatie werd verstrekt.

Gezien het aantal uitzendkrachten dat nodig was vermoedde [redacted] dat er iets groots speelde waarbij hij het vergeleek met de Icesave affaire.

Bij het informeren van [redacted] en [redacted] ontstond enige irritatie omdat [redacted] niet kon vertellen waarover het ging.

[redacted] heeft [redacted] benaderd i.v.m. de rekrutering en levering van uitzendkrachten.

In Groningen, Ede en de locatie van DNB te Amsterdam werden callcenters ingericht.

Op maandag 12 oktober 2009 om 08.00 uur zouden de callcenters bemand moeten zijn. Gestart zou worden met een training aan de hand van Questions & Answers. Deze vragen en antwoorden werden pas later die dag gegeven na de persconferentie van de Minister van Financiën.

Tot dat moment had [redacted] nog geen informatie ontvangen.

In de vroege ochtend van maandag 12 oktober 2009 had [redacted] op internetsite van de Volkskrant gelezen over de problematiek bij DNB en de DSB.

Bijlage 18:

Het proces-verbaal van verhoor van de getuige [redacted] wordt als bijlage 18 bij dit proces-verbaal gevoegd.

4.7.2 Verhoor getuige [redacted]

Op maandag 9 november 2009, omstreeks 10.05 uur, werd als getuige gehoord:

[redacted], geboren op [redacted] te [redacted]
[redacted] is [redacted]

Zakelijk weergegeven verklaarde [redacted] op zondag 11 oktober 2009 via [redacted] het verzoek te hebben gekregen om 150 werkplekken in te vullen. Geprobeerd was om [redacted] op zondagmiddag te bereiken maar dat lukte pas op zondagavond omdat [redacted] telefoon niet bij zich had. Via [redacted] had [redacted] vernomen dat er werkplekken moesten worden ingericht op verzoek van DNB.

Aangegeven werd dat er vragen van klanten beantwoord moesten worden en dat het ging om inkomende telefoongesprekken.

De werkplekken moesten worden ingericht op locaties in Groningen, Ede en bij DNB in Amsterdam.

Om de 150 uitzendkrachten te rekruteren werd gebruik gemaakt van de volgende communicatiemiddelen:

- sms
- telefoon
- internet
- eigen CRM systeem.

De uitzendkrachten moesten voldoen aan het volgende profiel:

- bij voorkeur HBO niveau
- snel beschikbaar
- luistervaardig
- PC vaardig
- ervaring met contactcenter omgeving.

Inhoudelijk werd geen informatie verstrekt aan de gerekruteerde personen. De personen welke gerekruteerd werden voor de locaties Ede en Amsterdam werd op zondag 11 oktober 2009 verteld waar zij zich op maandag 12 oktober 2009 moesten melden. In het geval van Amsterdam werd verteld dat zij naar de locatie bij DNB moesten gaan.

De personen die het callcenter in Groningen moesten bemannen werden op maandag 12 oktober 2009 benaderd.

[redacted] verklaarde dat DNB de uitzendkrachten gescreend heeft. [redacted] weet dat niet zeker maar heeft ergens gehoord dat [redacted] dat heeft gedaan.

Tijdens het informeren van de uitzendkrachten is de naam DSB of de term noodregeling niet genoemd.

vermoedde op zondagavond 11 oktober 2009 dat er iets groots zou gebeuren. Logisch nadenken bracht haar bij de DSB temeer daar zondagavond RTL nieuws liet zien dat er iets gaande was bij DNB.

Bijlage 19: Het proces-verbaal van verhoor van de getuige wordt als bijlage 19 bij dit proces-verbaal gevoegd.

4.8 Twitter

In het kader van het oriënterend feitenonderzoek werd vanaf 20 oktober 2009 het internet onderzocht op de aanwezigheid van (nieuws) berichten en artikelen in relatie tot het onderzoek. Tijdens dit onderzoek werden zogenaamde twitterberichten aangetroffen van de in paragraaf 4.8.1, 4.8.2 en 4.8.3 genoemde personen. De personen genoemd in de paragrafen en werden als getuigen gehoord.

Bijlage 20: Van het internetonderzoek werd afzonderlijk proces-verbaal opgemaakt hetgeen als bijlage 20 bij dit proces-verbaal zal worden gevoegd.

4.8.1 Verhoor getuige

Op dinsdag 27 oktober 2009, omstreeks 10.30 uur, werd als getuige gehoord:

geboren op te

is

Zakelijk weergegeven verklaarde op zondag 11 oktober 2009 omstreeks 16.00 uur, met in een brasserie in Groningen te zijn geweest. Zij zaten aan een tafel met studenten. Eén van de studenten werd gebeld. Uit wat hij hoorde begreep dat de student door een uitzendbureau werd gebeld. De student moest weg omdat er iets aan de hand zou zijn vergelijkbaar met de Icesave affaire.

De student zou hebben gezegd dat er die avond om 20.00 uur een persconferentie zou worden gegeven.

's Avonds is met vrienden gaan twitteren. Met de bron die door hem in zijn twitter berichten wordt genoemd bedoelt de student uit Groningen.

De naam DSB heeft hij in een twitter genoemd als reactie op een twitter van een ander.

Bijlage 21: Het proces-verbaal van verhoor van de getuige zal als bijlage 21 bij dit proces-verbaal worden gevoegd.

4.8.2 @OSSIEWOSSIE

Op URL <http://twittermania.nl/2009/10/de-rol-van-twitter-bij-de-val-van-dsb> stond een artikel van Bert Kok, gedateerd 13-10-2009.

Uit het artikel blijkt dat Scheringa van mening is dat Twitter een rol heeft gespeeld bij de val van de DSB. Volgens Scheringa stond er op Twitter ten onrechte het bericht dat de DSB failliet was. Volgens de schrijver van het artikel doelde Scheringa daarmee op een bericht afkomstig van Oscar Haegens (@ossiewossie). Volgens de schrijver van het artikel was Haegens in de nacht van zondag op maandag in een café in Amsterdam alwaar hij hoorde dat er camera's waren gesignaleerd bij het gebouw van DNB.

@ossiewossie twitterde op 11 oktober 2009 om 22.28 uur het volgende:

"Laatste nieuws! Vannacht of morgenochtend komt er vanaf De Nederlandse Bank groot nieuws! Ik weet alleen niet wat het is. DSB failliet?"

In het artikel staat letterlijk:
"De 31 jarige Haegens uit Roelofarendsveen is wel behoorlijk geschrokken van zijn eigen DSB-voorspelling, zegt hij in het AD. "Het was maar een loze opmerking, vertelt hij. "We waren aan het borrelen in de kroeg, toen we hoorden dat er camera's voor De Nederlandsche Bank stonden. Dus wij een beetje speculeren: zat DSB niet in de problemen? Toen heb ik dat berichtje op Twitter gezet. Maar echt, ik wist verder niks".

Bijlage 22: Voornoemd artikel wordt als bijlage 22 bij dit proces-verbaal gevoegd.

4.8.3 Verhoor getuige [REDACTED]

Op woensdag 11 november 2009, omstreeks 13.00 uur, werd als getuige gehoord:

[REDACTED] geboren op [REDACTED] te [REDACTED]
 [REDACTED] is [REDACTED]

Zakelijk weergegeven verklaarde [REDACTED] een paar maanden geleden door [REDACTED] te zijn benaderd om [REDACTED]

Op zondag 11 oktober 2009, omstreeks 18.00 uur, heeft zij gesproken met [REDACTED]. [REDACTED] vertelde dat DNB de noodregeling had aangevraagd en dat ze om 21.00 uur naar de rechtbank moesten.

Omstreeks 23.45 uur heeft [REDACTED] gesms met de vraag of er nieuws was. Het antwoord was: "6 hoofdstukken er bij".

Op maandag 12 oktober 2009 om 00.08 heeft [REDACTED] een sms aan [REDACTED] gestuurd die daarop belde en vertelde dat de uitspraak om 02.00 uur zou zijn.

Vanuit huis heeft [REDACTED] uit verveling, op twitter de tweet: "Om 02.00 uur wordt het spannend. The saga continues", geplaatst.

Om 01.29 uur ontving [REDACTED] een sms van [REDACTED] met de tekst: "gewonnen!! Nog nooit gebeurd in de geschiedenis! Op alle punten in het gelijk gesteld".

Om 01.40 uur twitterde [REDACTED]: "Waanzinnig nieuws uit Amsterdam, the plot thickens". Omstreeks 05.28 uur kreeg [REDACTED] een sms van [REDACTED] dat het bericht zou rondgaan dat DSB failliet zou zijn en dat de politie gevraagd had of er extra bewaking gewenst was.

[REDACTED] is bij de tweede zitting op maandag 12 oktober 2009 aanwezig geweest. [REDACTED] werd geconfronteerd met de verklaring van [REDACTED] waarin hij zegt dat [REDACTED] op maandag 12 oktober 2009 om 00.46 had gezien dat het artikel van de Volkskrant, wat om 05.00 uur werd gepubliceerd, al was gemaakt. [REDACTED] verklaarde dat de time stamp van het artikel in het betreffende artikel stond. Deze zogenaamd time stamp is voor iedereen zichtbaar en wordt bij een update van het artikel gewijzigd.

Bijlage 23: Het proces-verbaal van verhoor van de getuige [REDACTED] wordt als bijlage 23 bij dit proces-verbaal gevoegd.

4.9 De Volkskrant

In paragraaf 1.2.1, 1.2.2 en 2.2.4 is korte samenvatting gegeven over publicaties van de Volkskrant, die als bijlagen bij dit proces-verbaal zijn gevoegd.

4.9.1 Verhoor getuige [REDACTED]

Op dinsdag 10 november 2009, omstreeks 15.00 uur, werd als getuige gehoord:

[REDACTED] geboren op [REDACTED] te [REDACTED]
 [REDACTED] is [REDACTED] van de Volkskrant.

Zakelijk weergegeven verklaarde [REDACTED] dat meerdere redacteuren van de Volkskrant op zondag 11 oktober 2009 met meerdere betrokken personen hebben gebeld om een bevestiging te krijgen van een gerucht dat er sprake zou zijn van het aanvragen van de noodregeling voor de DSB.

Op de vraag of [REDACTED] op zondagavond 11 oktober 2009 tussen 19.30 uur en 20.00 uur aan [REDACTED] gevraagd heeft of hij kon bevestigen dat de noodregeling was aangevraagd voor de DSB wilde hij geen antwoord geven.

De deadline voor het aanleveren van berichten voor de papieren krant van maandag 12 oktober 2009 lag op zondag 11 oktober 2009 te 24.00 uur. Na deze deadline is er nog 1 ½ uur de gelegenheid om aanvullingen aan te leveren. Van deze mogelijkheid is geen gebruik gemaakt, omdat er geen aanvullend nieuws kwam.

De internetversie van de Volkskrant heeft geen deadline. Deze site kan continue worden aangepast. Het is voor externen onmogelijk te zien wanneer een publicatie van de Volkskrant is aangemaakt.

[REDACTED] wenste geen antwoord te geven op de vraag wie de bron of bronnen waren op basis waarvan het artikel is gepubliceerd. Er is gepubliceerd over bronnen rond het Ministerie van Financiën om een richting te geven.

Bijlage 24: Het proces-verbaal van verhoor van de getuige [REDACTED] wordt als bijlage 24 bij dit proces-verbaal gevoegd.

4.10 Het Financieele Dagblad

In paragraaf 1.2.3 is een korte samenvatting gegeven van een publicatie in het Financieele Dagblad. Deze publicatie is als bijlage bij dit proces-verbaal gevoegd.

Op donderdag 5 november 2009 werd, na telefonisch contact, door de Rijksrecherche een email verzonden aan [REDACTED] Het Financieele Dagblad (FD). In het emailbericht werd de doelstelling van het onderzoek uitgelegd. Verzocht werd in contact te komen met de verslaggever(s) van het FD die op 12 oktober 2009 het artikel "Spoedverkoop DSB mislukt" had gepubliceerd, teneinde deze als getuige te horen.

Op donderdag 5 november 2009 werd onderstaand email bericht ontvangen van [REDACTED]

Naar aanleiding van uw mail van heden bericht ik u als volgt:

Ik kan u niet nader informeren over het 'het uitlekken van vertrouwelijke informatie rond het verzoeken van toepassing van de noodregeling op DSB op of omstreeks 10,11 en 12 oktober 2009'.

In Het Financieele Dagblad is op 12 oktober namelijk niets te lezen over de toepassing van de noodregeling op DSB. Op onze website hebben wij daarover op maandag pas geschreven naar aanleiding van de persconferentie die daarover is gehouden door DNB-president Nout Wellink en minister van Financiën Wouter Bos, hetgeen de volgende dag ook in de krant het geval was.

Ik vermag derhalve niet de relevantie in te zien van een verhoor van redacteuren van deze krant hierover.

Dit staat nog los van het gegeven dat wij in het algemeen nooit tegenover derden informatie geven over bronnen die niet met name in de krant worden geciteerd en daartoe ook niet gehouden zijn.

Met vriendelijke groet,

[REDACTED]
Het Financieele Dagblad

Op grond van bovenstaande informatie is in overleg met de Officier van Justitie [REDACTED] besloten [REDACTED] niet als getuige te horen.

Bijlage 25: De verzonden en ontvangen mailberichten worden als bijlage 25 bij dit proces-verbaal gevoegd.

4.11 NCTB

4.11.1 Verhoor getuige [REDACTED]

Op dinsdag 10 november 2009, omstreeks 10.30 uur, werd als getuige gehoord:

[REDACTED], geboren op [REDACTED] te [REDACTED]
[REDACTED] is [REDACTED] bij de Nationaal Coördinator
Terrorismebestrijding (NCTB).

Zakelijk weergegeven verklaarde [REDACTED] op zondag 11 oktober 2009, omstreeks 13.00 uur, te zijn gebeld door [REDACTED] DNB.
[REDACTED] vertelde dat er die avond een rechtzitting zou zijn waarin mogelijk het faillissement van de DSB zou worden uitgesproken. [REDACTED] werd geïnformeerd vanuit zijn verantwoordelijkheid voor [REDACTED]

In overleg met [REDACTED], heeft [REDACTED] voorwaarschuwingen doen uitgaan aan:

[REDACTED]

Gedurende de avond heeft [REDACTED] contact gehad met [REDACTED] DSB.

Op maandag 12 oktober 2009 om 01.00 uur kreeg [REDACTED] de mededeling dat om 03.00 uur een persconferentie zou plaatsvinden. Om 01.00 uur werd besloten de nodige maatregelen in gang te zetten.

[REDACTED] verklaarde dat hij de [REDACTED] DSB op maandag 12 oktober 2009 om 01.00 uur heeft geïnformeerd en niet zoals zij verklaard zou hebben op zondag 11 oktober 2009 om 21.30 uur.

[REDACTED] verklaarde dat 's nachts ook [REDACTED] werden geïnformeerd. [REDACTED]

De NCTB heeft voor zondag 11 oktober 2009 te 13.00 uur geen bemoeienis gehad met zaken aangaande de DSB.

Bijlage 26: Het proces-verbaal van verhoor van de getuige [REDACTED] wordt als bijlage 26 bij dit proces-verbaal gevoegd.

4.12 [REDACTED]

Op donderdag 5 november 2009 werd getuige [REDACTED] gehoord [REDACTED]

[REDACTED] verklaarde onder meer:

- dat de Volkskrant op zondagmiddag 11 oktober 2009 contact had opgenomen met [REDACTED]
- dat [REDACTED] van [REDACTED] Financiën had begrepen dat er iets ging gebeuren. [REDACTED] zou dit aan [REDACTED] verteld hebben op zondag 11 oktober 2009, voor de uitzending van Studio Sport;

4.12.1 Verhoor getuige [REDACTED]

Op woensdag 11 november 2009 en vrijdag 20 november 2009, werd [REDACTED] telefonisch gehoord.

Zakelijk weergegeven verklaarde [REDACTED] op zondag 11 oktober 2009, omstreeks 18.45 uur te zijn gebeld door [REDACTED] de Volkskrant. Zij vertelde over informatie te beschikken dat [REDACTED] en [REDACTED] uit hun functie waren gezet en wilde een reactie van [REDACTED]. Op de vraag van [REDACTED] hoe zij aan die informatie kwam verklaarde zij dat deze uit bronnen rond het Ministerie van Financiën kwam.

Op woensdag 7 oktober 2009 en vrijdag 9 oktober 2009 heeft [REDACTED] gesproken met ambtenaren van het Ministerie van Financiën en niet op zondag 11 oktober 2009 of maandag 12 oktober 2009. Tijdens dit overleg is gesproken over de overeengekomen regeling in het

kader van de activiteiten van [REDACTED]. De term noodregeling zou wel gevallen zijn maar was niet van toepassing op de regeling zoals die was besproken met [REDACTED]. [REDACTED] verklaarde op zondag 11 oktober 2009 contact te hebben gehad met [REDACTED]. Tijdens dat contact heeft hij hem niet verteld dat hij die dag contact heeft gehad met twee ambtenaren van het Ministerie van Financiën.

Bijlage 27: Van het verhoor van de getuige [REDACTED] werd een proces-verbaal van bevindingen opgemaakt hetgeen als bijlage 27 bij dit proces-verbaal wordt gevoegd.

4.13 Openbaar Ministerie

Op maandag 16 oktober 2009, omstreeks 15.00 uur werd als getuige gehoord:

[REDACTED], geboren op [REDACTED] te [REDACTED]
[REDACTED] is [REDACTED]

Zakelijk weergegeven verklaarde [REDACTED] op vrijdag 9 oktober 2009, aan het einde van de middag / begin van de avond, te zijn gebeld door [REDACTED] waarbij [REDACTED] heeft meegeluisterd.

[REDACTED] vertelde dat er in het weekend berichtgeving te verwachten was met betrekking tot de DSB. Niet uitgesloten werd dat deze berichtgeving het Openbaar Ministerie tot handelen zou kunnen dwingen.

Met goedkeuring van [REDACTED] heeft [REDACTED] op vrijdag 9 oktober 2009 de informatie gedeeld met [REDACTED] bij het Functioneel Parket.

Op zondag 11 oktober 2009, omstreeks 13.00 uur (Engelse tijd) bevond [REDACTED] zich in Londen. Hij ontving een sms bericht van [REDACTED]

[REDACTED] In het bericht stond, voor zover hier van belang:
"Vanavond om 20.00 uur wordt mogelijk/waarschijnlijk het faillissement van de DSB in Wognum uitgesproken. Eiser is DNB. Daarna volgt een persconferentie om 22.00 uur. [REDACTED]"

[REDACTED] Info svp nog vertrouwelijk behandelen".

Het verraste [REDACTED] dat [REDACTED] op de hoogte was gezien het vertrouwelijke gesprek dat hij met [REDACTED] had gevoerd.

[REDACTED] heeft [REDACTED] het Functioneel Parket, [REDACTED] en [REDACTED] het Functioneel Parket geïnformeerd.

[REDACTED] heeft contact gehad met [REDACTED] die hem vertelde dat [REDACTED] die middag was gebeld door DNB met de mededeling over het aanstaande faillissement van DSB.

Bij terugkomst in Nederland werd [REDACTED] door [REDACTED] geïnformeerd wie nog meer op de hoogte waren van de situatie rond de DSB. Het verbaasde [REDACTED] dat inmiddels al veel mensen er van wisten.

Bijlage 28: Het proces-verbaal van verhoor van de getuige [REDACTED] wordt als bijlage 28 bij dit proces-verbaal gevoegd.

4.14 [REDACTED]

4.14.1 Elsevier

Op URL (Uniform Resource Locator) www.elsevier.nl werd op [REDACTED] om [REDACTED] een artikel gepubliceerd met de kop: [REDACTED]

In het artikel, geschreven door [REDACTED] staat letterlijk:

[REDACTED]

[REDACTED]

Bijlage 29: Het artikel weergegeven op www.elsevier.nl wordt als bijlage 29 bij dit proces-verbaal gevoegd.

4.14.2 Verhoor getuige [REDACTED]

Op maandag 16 november 2009, omstreeks 10.00 uur, werd als getuige gehoord:

[REDACTED], geboren op [REDACTED] te [REDACTED]
[REDACTED] is [REDACTED]

Zakelijk weergegeven verklaarde [REDACTED] op zondag 11 oktober 2009 tussen 19.30 uur en 20.00 uur te zijn gebeld door [REDACTED] van DNB. Hij was op bezoek bij vrienden waaronder [REDACTED]

Tijdens het gesprek met [REDACTED] is hij de kamer uitgelopen. [REDACTED] vertelde hem dat die avond de noodregeling op de DSB van toepassing zou worden verklaard [REDACTED]

Nadat [REDACTED] aan hem had gevraagd wie hij aan de telefoon had heeft hij verteld dat het iemand van DNB was en over de shit m.b.t. de DSB. Hij heeft tevens verteld dat DNB een soort voorziening zou treffen en uitgelegd dat DSB onder curatele zou worden gesteld. [REDACTED] was daarbij aanwezig.

[REDACTED] is na het telefoontje van [REDACTED] naar huis gegaan en heeft [REDACTED] geïnformeerd. Vervolgens heeft hij een email bericht opgesteld en gezonden aan [REDACTED]

[REDACTED] heeft 's maandags een sms bericht aan [REDACTED] gezonden waarin hij aangaf dat [REDACTED]

[REDACTED] verklaarde dat [REDACTED] heeft niet tegen [REDACTED] gezegd dat hij collega's zou informeren maar verklaart dat dat zo standaard is als het maar zijn kan.

[REDACTED] verklaarde dat [REDACTED] had gehoord dat [REDACTED]

Bijlage 30: Het proces-verbaal van verhoor van de getuige [REDACTED] inclusief het door hem verzonden emailbericht van 11 oktober 2009, wordt als bijlage 30 bij dit proces-verbaal gevoegd.

5) Tijdslijn

Op basis van de in dit dossier genoemde documenten werd door [REDACTED] als analist werkzaam bij de Rijksrecherche, een tijdslijn opgesteld.

Bijlage 31: De tijdslijn zal als bijlage 31 bij dit proces-verbaal worden gevoegd.

6) Resumé

Onderstaand resumé is tot stand gekomen na overleg met de Officier van Justitie

6.1 Doel en strategie

De doelstellingen van het door de Rijksrecherche, onder leiding van het Functioneel Parket, uitgevoerde oriënterend feitenonderzoek zijn het vinden van de eventuele bron(nen) van de publicaties op maandag 12 oktober 2009 in de Volkskrant en het Financieel Dagblad, dan wel andere media, in relatie tot het verzoek van DNB tot het toepassen van de noodregeling op de DSB.

Tijdens het oriënterend feitenonderzoek is informatie verzameld op grond waarvan de Officier van Justitie een afweging kan maken omtrent de haalbaarheid van een strafrechtelijk onderzoek.

Als strategie is er voor gekozen om de onderzoeksactiviteiten in het kader van het oriënterend feitenonderzoek te richten op het vaststellen van:

- hoeveel personen van het verzoek van DNB tot het toepassen van de noodregeling op de DSB op de hoogte waren, dan wel het voornemen daartoe;
- in hoeverre het voor de buitenwereld voor de hand lag dat DNB een verzoek tot het toepassen van de noodregeling zou gaan indienen;
- welke informatie daadwerkelijk in de media is terechtgekomen en op welke wijze dat is gebeurd;
- of de geopenbaarde informatie naar één of meer individueel identificeerbare personen, betrokken bij het verzoek tot het toepassen van de noodregeling, kan worden herleid.

6.2 Algemeen

Begin 2009 kwam de DSB in opspraak in televisie programma's zoals NOVA en Radar. Klanten van de DSB voelden zich benadeeld door te hoge hypotheeklasten in relatie tot de zogenaamde woekerpolissen.

Vanaf de zomer van 2009 constateerde DNB dat het met betrekking tot de liquiditeit van de DSB niet goed ging. In haar rol als toezichhouder heeft DNB een afweging gemaakt wat het meest proportionele middel was om in te zetten.

Vanaf eind augustus 2009 is de mogelijke optie tot het toepassen van de noodregeling naar voren gekomen.

Op 1 oktober 2009 heeft de heer Lakeman in de media een oproep gedaan aan depositohouders en spaarders bij de DSB om hun tegoeden op te nemen. Deze oproep leidde tot een outflow van spaargeld die een aantal dagen is doorgegaan. Deze outflow kwam bovenop de reeds zorgwekkende liquiditeit van de DSB.

DNB heeft de DSB geadviseerd om in overleg met financiële instellingen een vangnet voor de liquiditeitsproblemen te creëren. In de week voorafgaande aan het weekend van 10 en 11 oktober 2009 heeft – in wisselende samenstelling – overleg plaatsgevonden tussen DNB, het Ministerie van Financiën, een vijftal grootbanken in Nederland en de DSB over een reddingsplan. Op zaterdag 10 oktober 2009 hebben deze partijen in het kantoor van DNB opnieuw rond de tafel gezeten in een finale poging om tot een reddingsplan te komen. In de nacht van zaterdag 11 op 12 oktober 2009 heeft DNB daarom besloten het verzoek tot het toepassen van de noodregeling in te dienen bij de rechtbank.

De beslissing tot het aanvragen van de noodregeling kwam voor ingewijden in de financiële wereld niet als een verrassing. Het was bekend dat bij de DSB problemen waren, zeker na de oproep van de heer Lakeman. Voor het voortbestaan van de DSB was het van groot belang dat op zeer korte termijn een reddingsplan zou komen, waardoor het vertrouwen van het publiek in de bank kon worden hersteld. Zou dat niet lukken, dan was duidelijk dat de noodregeling moest worden aangevraagd door DNB. Ook lag het voor de hand dat als de noodregeling zou worden aangevraagd, dit voor maandagochtend 08.00 uur, voordat de beurzen openen, zou gebeuren.

Door journalisten is – gedurende het gehele weekend – gebeld naar woordvoerders van DNB, het Ministerie van Financiën en de grootbanken voor commentaar.

Daarnaast zijn, met name zondag, de woordvoerder en directie van de DSB gebeld. Blijkbaar verwachtten journalisten belangrijke ontwikkelingen, mogelijk rond de DSB. De woordvoerders verklaarden niet te hebben opgenomen, dan wel mededelingen te hebben gedaan.

DNB heeft gelet op de te verwachten beslissing tot het toepassen van de noodregeling, een persconferentie voorbereid, maar dit niet aan de pers medegedeeld.

Ook voor de buitenwereld was het waarneembaar dat in het weekend van 10 en 11 oktober 2009 bij DNB iets aan de hand was. Gelet op de hoeveelheid aanwezigen in het weekend, waaronder – op enig moment – ook [REDACTED] en [REDACTED] kon men tot de conclusie komen dat in dat weekend topperleg plaatsvond over problemen bij een financiële instelling. Dit werd mede ondersteund doordat buiten het gebouw van DNB pers aanwezig was, waaronder een camerateam van het RTL-nieuws.

6.3 Verklaringen van getuigen

In het kader van het oriënterend feitenonderzoek zijn diverse personen als getuigen gehoord. De afgelegde verklaring lopen op een aantal punten, zoals tijdstippen, uiteen. Desondanks geven de verklaringen een consistent beeld, wat voor de doelstelling van het oriënterend feitenonderzoek toereikend is.

6.4 Waar niemand rekening mee hield

Op maandag 12 oktober 2009 om 01.00 uur heeft de rechtbank Amsterdam, per fax, de raadsleden van zowel DNB als de DSB op de hoogte gesteld van de afwijzing van het verzoek tot het toepassen van de noodregeling.

Uit de afgelegde verklaring van getuigen blijkt dat algemeen verwacht werd dat de rechtbank in haar beschikking van 12 oktober 2009 om 01.00 uur, het verzoek tot het toepassen van de noodregeling zou inwilligen.

Indien de rechtbank het verzoek tot het toepassen van de noodregeling had toegewezen, had het uitlekken van de aanvraag in het weekend van 10 en 11 oktober 2009, minder ingrijpende gevolgen gehad omdat vanaf het van kracht worden van de noodregeling de bankactiviteiten van de DSB zouden zijn bevroren.

Ook als wel met een afwijzing van de rechtbank rekening was gehouden, blijft het feit dat een beslissing met een dergelijke zware impact niet in kleine kring kan worden voorbereid.

6.5 Personen met kennis van het toepassen van de noodregeling

Op basis van de door de getuigen afgelegde verklaringen en overhandigde documenten is een schatting gemaakt van het aantal personen dat op de hoogte was van het verzoek tot het toepassen van de noodregeling c.q. het voornemen daartoe. Het betreft echter een niet limitatieve opsomming waarbij getracht is dubbeltellingen uit te sluiten en personen niet concreet worden aangeduid.

Opgemerkt moet worden dat niet iedereen rechtstreeks op de hoogte was van het (aankomende) verzoek, maar gelet op zijn of haar functie in ieder geval op de hoogte was van een deel van de informatie die gemakkelijk tot de conclusie kon leiden dat op zondag 11 oktober 2009 een verzoek tot het toepassen van de noodregeling bij de rechtbank zou worden ingediend.

Daarnaast heeft op zondag 11 oktober 2009 DNB [REDACTED] opdracht gegeven voorbereidingen te treffen tot het inrichten van callcenters op drie verschillende locaties, Groningen, Ede en Amsterdam. [REDACTED] kreeg niet te horen waarvoor die callcenters waren. Ten behoeve van het bemannen van de callcenters heeft [REDACTED] ingeschakeld. De opdracht aan [REDACTED] was om 150 personen met bij voorkeur hoog (HBO) opleidingsniveau te rekruteren. Betrokken personen bij [REDACTED] en [REDACTED] die als getuigen gehoord zijn, verklaren niet te hebben geweten dat de werkzaamheden een relatie hadden met de DSB. Wel is het zo dat [REDACTED] al eerder, in opdracht van DNB, betrokken zijn geweest bij het inrichten van callcenters in relatie tot de Icesave affaire. Ook toen werden uitzendkrachten gezocht met HBO niveau. Dit leidde in combinatie met het gegeven dat het callcenter in Amsterdam zou worden ingericht [REDACTED] tot speculaties over een nieuwe 'affaire', waarbij tijdens een discussie op Twitter de DSB is genoemd.

Overzicht:

DNB:

BETROKKENEN	(min) AANTAL PERSONEN
Homerus groep	47
Ondersteuning [redacted]	178
[redacted]	15
Ministerie van Financiën	5
Bankiers [redacted]	8
DSB	13
AFM	13
[redacted]	5
[redacted]	1
[redacted]	2
[redacted]	1
[redacted]	3
[redacted]	6
[redacted]	2
TOTAAL	299

Ministerie van Financiën:

BETROKKENEN	(min) AANTAL PERSONEN
Team DSB en top ministerie	11
Communicatie / politie ondersteuning	4
Zijdelings betrokken	6
[redacted]	1
TOTAAL	22

DSB:

BETROKKENEN	(min) AANTAL PERSONEN
[redacted]	4
[redacted]	4
[redacted]	1
[redacted]	1
[redacted]	1
[redacted]	1
[redacted]	1
[redacted]	1
[redacted]	2
TOTAAL	16

NCTB:

BETROKKENEN	(min) AANTAL PERSONEN
[redacted]	1
[redacted]	1
[redacted]	1
[redacted]	1
[redacted]	1
[redacted]	1

Rijksrecherche
Regio West II

[REDACTED]	1
[REDACTED]	1
[REDACTED]	1
TOTAAL	10

BETROKKENEN		(min) AANTAL PERSONEN
[REDACTED]		1
[REDACTED]		1
[REDACTED]		2
[REDACTED]		5
[REDACTED]		1
Buizenkrachten (totaal benodigd 150 voor 3 locaties. Personeel voor locatie Groningen werd op maandag 12-10- 2009 gerekruteerd)		100
TOTAAL		110

BETROKKENEN		(min) AANTAL PERSONEN
[REDACTED]		3
[REDACTED]		2
[REDACTED]		1
[REDACTED]		1
[REDACTED]		2
[REDACTED]		2
[REDACTED]		2
TOTAAL		13

Rechtbank:

BETROKKENEN		(min) AANTAL PERSONEN
Rechters		3
Griffier		1
Medewerkers rechtbank		2
Parketwachten		2
Hoofd communicatie		1
TOTAAL		9

Overigen Overheid:

BETROKKENEN		(min) AANTAL PERSONEN
Ministerraad (minimale schatting van aanwezigen)		9
Medewerkster Ministerie van Justitie		1
Medewerkster Algemene Zaken		1
Lid College van Procureurs-generaal		1
TOTAAL		12

BETROKKENEN		(min) AANTAL PERSONEN
[REDACTED]		2
[REDACTED]		1
[REDACTED]		1

Rijksrecherche
Regio West II

Medewerkers	10
TOTAAL	14

Op basis van het bovenstaande valt te concluderen dat minimaal 450 á 500 personen in het weekend betrokken waren bij de voorbereidingen tot het instellen van de noodregeling.

Rond de helft van hen wist, of kon met grote zekerheid voorspellen dat de noodregeling zondag zou worden aangevraagd. De overigen wisten wel zoveel dat zij dat met redenen konden vermoeden.

Boven dit aantal van direct betrokkenen moet dan nog rekening worden gehouden met het feit dat:

- de NCTB [redacted] heeft geïnformeerd en deze vanuit haar verantwoordelijkheid vermoedelijk [redacted] hebben geïnformeerd;
- uit de verklaring van getuige [redacted] blijkt dat [redacted] nadat via [redacted] was doorgegeven dat de DSB failliet zou zijn. Niet uitgesloten moet worden dat ook [redacted] soortgelijke meldingen zijn uitgegaan.
- van alle betrokken grootbanken alleen gesproken is met vertegenwoordigers van [redacted]. Bekend is dat ook andere banken in het weekend van 10 en 11 oktober 2009 zogenaamde crisisteams hebben geformeerd.

6.6 Identificeerbaar lek

• Op 5 november 2009 werd [redacted] gehoord. [redacted] verklaarde dat het voortijdig bekend worden van het feit dat DNB de noodregeling ging aanvragen het einde van de DSB heeft veroorzaakt. Hij verwijst daarbij naar de publicatie in de Volkskrant van maandag 12 oktober 2009 waar volgens [redacted] het lekken van vertrouwelijke informatie aan ten grondslag heeft gelegen.

[redacted] benoemt:

- een echtpaar dat in Groningen zat te dineren waarbij studenten die achter hen zaten werden opgeroepen om 'avonds te gaan werken i.v.m. iets vergelijkbaar als de Icesave affaire.
- [redacted] die studenten zou hebben benaderd en daarvoor was benaderd en geïnformeerd door DNB of het Ministerie van Justitie;
- [redacted] van de Volkskrant die op zondag 11 oktober 2009 veelvuldig gebeld heeft met [redacted] van DSB en gesproken heeft met [redacted] DSB;
- het Financieel Dagblad en het Noord-Hollands dagblad veelvuldig contact hebben gehad met [redacted] DSB;
- de NCTB die op zondag 11 oktober 2009 contact heeft opgenomen met [redacted] DSB over het aanstaande faillissement van DSB;
- [redacted] die op zondag 11 oktober 2009 [redacted] klaar had staan om [redacted] te beveiligen;
- de DNB die op zondagmiddag of avond een persconferentie zou geven in het gebouw van DNB;
- de DNB die de NVB (Nederlandse Vereniging van Banken) op zondag 11 oktober 2009 voor 19.00 uur heeft geïnformeerd dat er een persconferentie zou plaatsvinden;
- [redacted] van [redacted] die op zondag 11 oktober 2009 gebeld zou zijn door [redacted] van het Ministerie van Financiën met de mededeling, dat er iets ging gebeuren;
- [redacted] die op zondag 11 oktober 2009 gebeld zou zijn door de Volkskrant en om een reactie zou zijn gevraagd.

• In de Elsevier van [redacted] staat te lezen [redacted]

• In diverse artikelen in de media zijn vergelijkbare constatering gedaan, waaraan de conclusie werd verbonden dat er gelekt zou zijn.

Uit het oriënterend feitenonderzoek blijkt dat bovengenoemde personen en instanties, naast vele andere, op zondag 11 oktober 2009 in meer of mindere mate op de hoogte waren van het feit dat het toepassen van de noodregeling verzocht zou worden.

Het onderzoek heeft geen feiten opgeleverd op grond waarvan vermoed kan worden dat door één van deze personen of instanties in dat weekend vertrouwelijke informatie naar de pers is gelekt.

Wel kan worden vastgesteld dat honderden personen wisten of konden vermoeden dat DNB zou verzoeken om de noodregeling op de DSB toe te passen.

6.7 Schenden van een geheim

Een van de onderdelen van het oriënterend feitenonderzoek betrof de vraag of – indien al kon worden vastgesteld dat het indienen van de vordering tot het toepassen van de noodregeling naar de pers was gelekt – dit lekken ook een strafbaar feit oplevert.

Op grond van artikel 272 van het wetboek van Strafrecht is het strafbaar opzettelijk een geheim te schenden, waarvan men weet of redelijkerwijs moet vermoeden dat dit moet worden bewaard. In artikel 1:89 Wet op het Financieel toezicht (hierna Wft) wordt de geheimhoudingsplicht van DNB nader omschreven. Daarin staat dat van op basis van de Wft of de Awb ontvangen vertrouwelijke gegevens of inlichtingen – behoudens uitzonderingen – geen ander of verder gebruik mag worden gemaakt dan voor uitvoering van de wettelijke taak nodig is of door de Wft geëist wordt.

Onder vertrouwelijke gegevens vallen alle niet-openbare gegevens die van invloed kunnen zijn op de concurrentiepositie van de betreffende onderneming. Indien ter uitvoering van een taak van DNB gegevens aan derden worden verstrekt, dan geldt ook voor deze persoon die de gegevens ontvangt in principe een geheimhoudingsplicht.

Complicerende factor is dat deze derde ook moet hebben geweten of redelijkerwijs had moeten vermoeden dat hij dit geheim moest bewaren en dat hij vervolgens opzettelijk het geheim heeft geschonden. Pas dan kan ook strafrechtelijk worden opgetreden.

Het oriënterend feitenonderzoek heeft geen redelijk vermoeden opgeleverd dat één of meer personen buiten de kring van DNB ten onrechte op de hoogte zijn gesteld van vertrouwelijke gegevens, dan wel dat één of meer personen buiten de kring van DNB die rechtmatig op de hoogte van vertrouwelijke gegevens zijn gebracht deze gegevens opzettelijk aan derden hebben verstrekt, wetende dat zij daartoe niet gerechtigd waren.

6.8 Ontbreken protocol noodregeling bij DNB

Uit verklaring van getuigen werkzaam bij DNB blijkt dat DNB niet beschikt over een protocol waarin staat beschreven welke stappen uitgevoerd moeten worden bij het indienen van een verzoek tot het toepassen van de noodregeling.

Vorenstaande heeft tot gevolg dat niet beschreven staat:

- wie verantwoordelijk is voor het voorbereiden van een dergelijk verzoek;
- welke personen moeten worden geïnformeerd;
- wie de communicatie verzorgt;
- op welke wijze de geheimhouding / vertrouwelijkheid wordt geborgd, zowel intern als extern;

Wel kan worden opgemerkt dat met of zonder protocol het aantal betrokkenen bij een gebeurtenis als deze heel groot is en het risico van uitlekken hoe dan ook bestaat.

Ik heb hiervan, op ambtsead opgemaakt dit proces-verbaal, dat ik sloot en tekende te Den Haag op, 24 november 2009.

De verbalisant,

[Redacted signature]

[Redacted signature]